

Elukestev kohanemine ja muutuste aeg

mai 2020

On aasta 2020 ja maikuu algus. Loodus tärkab, olenemata sellest, et Eestimaa inimesed on elanud juba veidi enam kui 1,5 kuud eriolukorras. Väga paljude inimeste jaoks on muutunud selle lühikese ajaga rohkem, kui me näiteks aasta tagasi seda arvatagi osanuks - õpilased on distantsõppel, kontorid kolinud koju ja paljud pered sunnitud tõdema, et neil ei pruugi enam olla ei tööd ega sellega kaasnevat sissetulekut. On tulnud harjuda täiesti uutmoodi elukorraldusega ning olla kohanemisvõimeline. See on ka meie, inimeste jaoks, omamoodi ärkamine, tärkamine ja väärtuste ümberhindamise aeg. Kas või millal saame naasta endale harjumuspäraseks saanud ja meile ootuspärase elu juurde, me päris täpselt ei tea. Ja kas me seda üldse saamegi või peame kohanema uute elukorraldustega?

Aeg kui väärtus

Käesolevat arvamustlugu kirjutades ja sellele pealkirja mõeldes mängis mu peas Tanel Padari laulu „Võta aega“ refrään: võta aega veidi ringi vaadata, veel ei ole hilja, jõuab elada... Meie seas on inimesi, kellele praegune aeg on pakkunud võimalust mõelda, unistada ja tegeleda asjadega, milleks neil varem aega ei olnud. Samas on kindlasti neid, kelle päevad on hommikust õhtuni ja õhtust hommikuni täis kohustusi ja vastutust ning kes soovivad, et see rong juba jaama jõuaks ja nad saaks oma kodupeatuses maha astuda. Need on kaks täiesti erinevat näidet, kuid neid mõlemat seob märksõna kohanemine.

Usun, et suurem enamus elanikkonnast saab praeguse olukorra tõttu tõdeda, et elu on tõesti üürrike ja habras ning aeg on hindamatu väärtusega ressurss. Kui meil on kiire, igatseme aega juurde ja kui meil on aega, ootame, et see juba kiiremini läheks. Praegune kriis maailmas on seda väga selgelt oma ootamatusega näidanud ning meile kõigile tõestanud. Me ei oska, ei taha ja võibolla vahel ka ei julge sellel kiiresti veereval elurattal korraks peatuda lasta, et oma mõtteid korrastada ja prioriteedid üle vaadata. Nii võimegi mõtiskleda, et see kriis oli justkui kohustuslik aja maha võtmine. Meditsiinitöötajad, kriisikomisjoni liikmed ja meie endi pereliikmed- me õpime neid inimesi hoopis teistmoodi tundma, hindama ja väärtustama.

Väljakutsetele vastu

Elukestvate õppijatena peaksime tegelikult pidevalt hoolt kandma selle eest, et teadmised ja oskused aitaksid kohaneda meie teele sattuvate väljakutsetega. Alati ei olegi esimesed, teised

või ka kolmandad valikud õpi- ja töökogemuse osas need elukestvad. Need valikud võivad aja jooksul muutuda. Selleks muutuseks võib olla meie endi soov elus edasi liikuda või siis on see tingitud välistest teguritest. Kõige keerulisem on seejuures ilmselt iseendasse vaatamine. Kas see, mida Sa teed, teeb Sind õnnelikuks? Võta hetk ja mõtle... Mõtle, millised on Sinu tugevused... Mis on see, millega Sulle on meeldinud töövälisel ajal tegeleda.... Mille tegemisest Sa oled unistanud või mida tahtnud õppida siis, kui Sul oleks rohkem vaba aega... Kas Sinu hobi või mistahes muu meelistegevus võiks olla midagi, mida saaksid oma kogemuste või oskuste baasilt teistega jagada... Kedagi nende teadmiste läbi juhendada... Kas võiksid oma kokakunsti või käsitööoskusest valminud tooteid pakkuda.... Kui vastasid mõnelegi neist eelpool olevatest küsimustest jaatavalt, oled juba oma mõtete ja valikute edulooga poolel teel. Kui ei, siis tea, et Sul on selleks alati võimalus, kui seda ise vähegi soovid. Me kunagi ei tea, milliseid väljakutseid ja ootamatusi elu meile pakub. Mida rohkem me iseenda arengusse panustame, seda lihtsam on meil muutustega kohaneda ja neile vastu astuda.

Vaata ja Sa näed

Inimesele on loomuomane teatud mugavustsoon, millest välja tulemine ei ole üldsegi nii lihtne. See mugavustsoon ei pruugi aga olla üldse mitte selle sõna otseses tähenduses ehk mugavust või rahulolu pakkuv, vaid lihtne ja turvaline ja seetõttu kipuvad inimesed sellesse lõksu jääma. Mugavustsoonist väljatulek nõuab tahtejõudu ja julgust. Ajahetkel, mil suur osa inimesi peab hakkama end taas üles töötama nende tahtest või püüdlustest sõltumatult tekkinud sunduslikust olukorrast, julgustan kõiki lugejaid, olenemata vanusest. võtma aega veidi ringi vaadata- seda eeskätt enda sees ja oma mõtetes ning veenduda, et meie õnn, edu ja rahulolu on meie endi kätes.

Pärsia luuletaja Abu'l-Kasim Firdausi on öelnud: „Pole tark lükata toiminguid homse peale, mis võib homme tulla, seda pole meile antud teada“.

Kristi Kivisild

Tallinna Ülikooli andrargoogika eriala I kursuse tudeng